gemeente Moerdijk

RAADSVOORSTEL

Onderwerp: Uitgangspunten voor het vervolg van de Scan Mens en Maatschappij

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s)	:	E. Schoneveld en A.M.J. Dingemans
Datum commissiebehandeling	:	24 november 2021
Datum raadsbehandeling	:	16 december 2021
Agendering en agendanummer	:	RA 1004
Fase raadsbehandeling	:	Besluitvormend
Zaaknummer	:	330435

Bijlagen:
Scan Mens en Maatschappij

Gevraagd raadsbesluit
In te stemmen met de volgende zeven uitgangspunten als basis voor het vervolg van de taakstelling en als basis voor de opstelling van de visie op het maatschappelijk domein:

1. Eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid:
2. Normaliseren
3. Reablement
4. Normeren
5. Verdieping op de (afwijkende) cijfers
6. Investeren in preventie
7. Investeren in de samenwerking met de maatschappelijke partners om dezelfde koers te voeren

(Publieks)Samenvatting
In de totale Moerdijkse begroting van ongeveer 115 miljoen euro is 34 miljoen euro gereserveerd voor het sociaal-maatschappelijk domein. Dat gaat bijvoorbeeld naar Wmo-ondersteuning, jeugdzorg, uitkeringsgerechtigden en vrijwilligersorganisaties. Maar ook naar investeringen in hulp bij geldzorgen, gezondheid, sport en cultuur. De gemeenteraad heeft eerder opdracht gegeven om tot en met 2024 in totaal 1,7 miljoen euro te bezuinigen. Dit op basis van onderbouwde keuzes, met als uiteindelijk doel ervoor te zorgen dat de beste ondersteuning beschikbaar blijft voor jongeren en ouderen die dat écht nodig hebben.

In 2021 is het eerste deel van de 1,7 miljoen euro (200.000 euro) gevonden, door gerichtere sturing op lichte hulp waar mogelijk binnen jeugdhulp. Voor 2022 zijn maatregelen voorgesteld die in totaal 400.000 euro moeten opleveren. Het betreft maatregelen op het gebied van bedrijfsvoering, meer doorverwijzen naar de juiste wet en anders werken, gericht op eigen kracht.

Voor 2023 en 2024 zijn ingrijpendere keuzes nodig om de resterende 1,1 miljoen euro te kunnen vinden. Die keuzes gaat Moerdijk maken aan de hand van een uitgebreide verzameling data en onderzoeksresultaten, beschreven in de Scan Mens en Maatschappij. De gemeenteraad heeft een zevental uitgangspunten geformuleerd die bij het maken van de keuzes worden gehanteerd:
Eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid; normaliseren; reablement; normeren; verdieping op de (afwijkende) cijfers; investeren in preventie; investeren in de samenwerking met maatschappelijke partners om dezelfde koers te varen.

Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding
De gemeenteraad heeft eind 2020 opdracht gegeven tot en met 2024 in totaal 1,7 miljoen euro te bezuinigen binnen het sociaal maatschappelijk domein. Deze bezuinigingsopgave is door het college benaderd vanuit de inhoud om onderbouwde keuzes te kunnen maken. In 2021 is daarom gestart met een inhoudelijke Scan Mens en Maatschappij waarbij een aantal onderzoeksvragen is gesteld om allereerst een objectief beeld te vormen:

1. Doen we de goede dingen passend bij het profiel en problematiek in Moerdijk
2. Wat zijn precies onze wettelijke taken, wat doen we feitelijk, waaraan kunnen we zien of we onze doelen behalen? Kunnen we efficiënter en effectiever onze ondersteuning
3. Wat levert investeren in preventie en meedoen op?

De vragen 1 en 3 zijn beantwoord en vraag 2 wordt nog nader uitgewerkt.
De tot nu toe verkregen inzichten zoals beschreven op pagina 32 (conclusies deel b) vragen om een andere houding bij het uitvoeren van onze taken, bij het opstellen van onze visie en bij het invullen van de resterende taakstelling : met een warm hart maar met een zakelijke bril.
Hiertoe zijn ook dan zeven uitgangspunten geformuleerd

Belang
Het doel is uiteindelijk doel ervoor te zorgen dat de gemeentelijke ondersteuning beschikbaar blijft voor jongeren en ouderen die dat écht nodig hebben.

Centrale vraag
Gaat de gemeenteraad akkoord met de zeven uitgangspunten

1. Eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid:
2. Normaliseren
3. Reablement
4. Normeren
5. Verdieping op de (afwijkende) cijfers
6. Investeren in preventie
7. Investeren in de samenwerking met de maatschappelijke partners om dezelfde koers te voeren

---

Beoogd maatschappelijk resultaat
Het maatschappelijk resultaat is dat de zorg en ondersteuning geboden kan blijven worden aan jongeren en volwassenen die het écht nodig hebben. Op een effectieve en efficiënte manier, passend bij de problematiek van Moerdijk, rekening houdend met schaarste aan geld en personeel en in lijn met landelijk beleid.

Kaders
Direct gerelateerde documenten (liggen ook ter besluitvorming voor aan de raad):

- De Regiovisie Jeugd 2022-2025: Koersvast, op weg naar een nieuwe balans
- Nieuwe overeenkomsten Wmo Huishoudelijke Ondersteuning en Wmo Begeleiding

---

Argumenten

Pro
De Scan Mens en Maatschappij heeft een aantal uitkomsten opgeleverd. Die uitkomsten moeten worden vertaald naar keuzes. Daarbij willen we een aantal uitgangspunten hanteren.

Rode draad in het geheel is dat het aantal taken groot is en veelal onderling samenhangt: 28 wetten en 271 taken op talloze hulpgebieden. Voor de uitvoering ervan zijn nauwelijks criteria en/of maatstaven beschreven. Zodat de feitelijke uitvoering veelal het resultaat kan zijn van eigen interpretatie van de gemeente.

Rode draad is ook dat Moerdijk op zich geen uitzonderlijke afwijkingen laat zien ten opzichte van vergelijkbare gemeenten. Moerdijk scoort gemiddeld maar vaak ook positiever. Natuurlijk zijn er wel verschillen. Op gebied van 'werk' staat Moerdijk er positief voor. Gaat het over leefstijl, bijvoorbeeld in alcoholgebruik, bewegen of het beroep dat gedaan wordt op (medicijn)zorg en Wmo-hulpmiddelen, dan scoort Moerdijk minder goed.

Daarnaast is er het inzicht dat preventie loont. Om eenzaamheid en financiële zorgen te voorkomen, en hiermee ook latere problemen. Dit vraagt investeringen en heeft een goede invloed op de kwaliteit van leven. Maar die investering wordt vaak pas later voelbaar doordat er minder beroep wordt gedaan op hulp, die soms uit andere wetten buiten de gemeente wordt betaald. Zodoende is de financiële opbrengst moeilijk te becijferen. Ook de wijk ingaan en echt verdiepen in de problematiek loont. 'Normaliseren' en 'de-medicaliseren' heeft effect, bijvoorbeeld bij jeugdproblemen. Jongeren gewoon mee laten doen met normale activiteiten is soms voldoende om ze weer op de rit te krijgen.

Deze inzichten leveren vragen op. Hoe willen we onze taken uitvoeren? Naar de minimaal wettelijke verplichting, doen we iets meer, of alleen op basis van de vraag? Op dit moment zet Moerdijk een mix van alle drie in. Andere vragen zijn: waar komen de leefstijlverschillen vandaan? Hoe kunnen we nog meer profiteren van het feit dat we een werkgemeente zijn?

De beweging in de maatschappij en vanuit de overheid is mensen zoveel mogelijk vanuit eigen kracht te laten functioneren. Met eigen verantwoordelijkheid, regisseurschap over het eigen leven, zelfredzaamheid en zoveel mogelijk mee kunnen doen in de samenleving. De gemeente helpt mensen voor wie ondersteuning noodzaak is. Deze beweging komt ook duidelijk naar voren in de aangeboden Regiovisie Jeugd: Koersvast, op weg naar een nieuwe balans.

Dit vertrekpunt én de wetenschap dat de samenleving vergrijst, de zorgvraag plus kosten toe zullen blijven nemen en er schaarste is aan personeel, vragen om een nog zorgvuldigere houding en werkwijze van de gemeente.
De eigen verantwoordelijkheid van mensen enerzijds en het belang dat mensen die het écht nodig hebben de hulp kunnen blijven ontvangen, vragen om een houding *'met een warm hart en een zakelijke bril'*.

In onze uitvoering, in het vervolg van de scan en bij het opstellen van de visie willen we dan ook de volgende uitgangspunten hanteren:

1. Eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid: het vraagt een scherpere, meer kritische blik van ons: wat heeft iemand werkelijk nódig? Er is geen vanzelfsprekend recht op (professionele) hulp of voorzieningen. Kan een inwoner het zelf oplossen?
2. Normaliseren: is elke 'afwijking' een probleem of hoort het bij het normaal opgroeien en leven? Niet elk probleem of elke diagnose heeft (meteen) gespecialiseerde zorg nodig. Soms kunnen gewone, dagelijkse activiteiten ook helpen.
3. Re-ablement: inzet van ouderenzorg, niet gericht op een probleem maar op een oplossing en het (weer deels) voor zichzelf zorgen
4. Normeren: wanneer zijn wij tevreden als gemeente. Wat vinden wij van deze cijfers? Wanneer vinden wij dat we een wet of taak voldoende uitvoeren? Zijn gemiddelde scores goed voor ons?
5. Verdieping op de (afwijkende) cijfers: naar leefstijl bijvoorbeeld. Leidt dat tot andere keuzes?
6. Investeren in preventie: ook al is dat moeilijk te becijferen in dalende cijfers: de kwaliteit van leven gaat er mee omhoog.
7. Investeren in de samenwerking met de maatschappelijke partners om samen dezelfde koers te varen.

In de praktijk gaan we leren, experimenteren en ervaren hoe we deze uitgangspunten handen en voeten geven. In een paar maatregelen voor 2021 zijn ze al impliciet opgenomen.

Kiezen voor deze uitgangspunten is belangrijk om koers te kunnen kiezen en toekomstige maatregelen te kunnen onderbouwen. Maatregelen die waarschijnlijk voelbaar zijn.
Van oudsher zijn we geneigd tot het bieden van hulp. Dat is mooi, dat is menselijk. Dit is geen probleem zolang die hulp geen kaders of financiële consequenties heeft.
Maar dat heeft het hier wel. Wij zijn verantwoordelijk voor het zorgvuldig uitgeven van een beperkte portie gemeenschapsgeld, in de basis bedoeld voor ondersteuning aan mensen die het nodig hebben. Niet voor niets de titel van onze programmabegroting.

Contra
De uitgangspunten eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid, normeren, normaliseren en reablement zijn geen typische Moerdijkse keuzes. Ze vloeien rechtstreeks voort uit de maatschappelijke trend en uit landelijk en regionaal beleid. Het expliciet instemmen met deze uitgangspunten kan leiden tot maatregelen die voelbaar worden voor inwoners en voor de samenwerking met onze maatschappelijke partners.

Alternatieven
Niet of gedeeltelijk instemmen met de uitgangspunten, Grip en inzicht krijgen op het sociaal-maatschappelijk domein zal niet in samenhang tot stand komen. Er kunnen geen onderbouwde keuzes gemaakt wat de efficiëntie en effectiviteit niet ten goede zal komen.

Maatschappelijk draagvlak
Bij het concreet gaan invullen van de maatregelen zullen we nauw samenwerken met maatschappelijke partners, de wmo-adviesraad en mogelijk ook met inwoners.

Financiële consequenties

Dekking
nvt

Subsidieverwerving
nvt

Communicatie
Richting inwoners en maatschappelijke organisaties en ondernemers zullen de uitgangspunten worden gecommuniceerd zodat duidelijk is wat het vertrekpunt van de gemeente is, wat betrokkenen kunnen verwachten en wat de gemeente van de inwoners verwacht.

Realisatie:
De uitgangspunten zullen worden gehanteerd bij het opstellen van de visie op het sociaal maatschappelijk domein in 2022 en bij het onderbouwen van de maatregelen voor 2023.

Mocht u vragen hebben over dit voorstel, dan kunt u contact opnemen van de griffier via telefoonnummer 0168-373414 of via e-mail: griffie@moerdijk.nl.

Zevenbergen, 2 november 2021

Burgemeester en wethouders van de gemeente Moerdijk,

de gemeentesecretaris,	de burgemeester,
ir. J.C. Slagboom	A.J. Moerkerke

RAADSBESLUIT

Raadsvergadering van 16 december 2021

De raad van de gemeente Moerdijk,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 2 november 2021,

BESLUIT

In te stemmen met de volgende zeven uitgangspunten als basis voor het vervolg van de taakstelling en als basis voor de opstelling van de visie op het maatschappelijk domein:

1. Eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid:
2. Normaliseren
3. Reablement
4. Normeren
5. Verdieping op de (afwijkende) cijfers
6. Investeren in preventie
7. Investeren in de samenwerking met de maatschappelijke partners om dezelfde koers te voeren
8. 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur,
9. Administratieve lasten, zo veel als mogelijk, verminderen

Vastgesteld in de raadsvergadering d.d. 16 december 2021,

de griffier, de voorzitter,

A. Goslings A.J. Moerkerke